

TRANSPORTNO OSIGURANJE

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. III-Sl-506/75-2
od 15. IV 1975.

Vijeće: Ivo Bešker, Petar Sremac, dr Emilio Pallua

Osiguranje robe u prijevozu željeznicom - Osiguratelj nije dužan nadoknaditi štetu ako osiguranik nije na propisan način utvrdio štetu prilikom preuzimanja robe i time željeznicu oslobodio od odgovornosti

Tužitelj je osiguranik, a tuženi je osiguratelj.

Tuženi je kod osiguratelja osigurao robu za prijevoz željeznicom. U tužbi navodi da mu je roba tokom prijevoza pretrpjela štetu koju tuženi odbija nadoknaditi pa tužbom zahtijeva da ga sud obveže na isplatu osigurnine.

Prvostepenom presudom odbijen je tužitelj s tužbenim zahtjevom. U obrazloženju te presude se navodi da tužitelj temelji svoj odštetni zahtjev na transportnoj šteti navodno nastaloj na njegovoj robi u toku željezničkog prijevoza na putu od Jastrebarskog do Oriovca. Zbog tog oštećenja navodi da mu je primatelj robu vratio, ali tužitelj nije dokazao da bi tu okolnost utvrdila željeznica kao vozar ni u Oriovcu, u dolasku ni u Jastrebarskom nakon povratka. Već zbog samog propusta pošiljatelja i primatelja da traže ustanovljenje štete u smislu čl. 77. Zakona o prijevozu na željeznicama tužitelj je lišen pravne mogućnosti ostvarenja odštetnog zahtjeva od željeznice, a time je i tuženi osiguratelj lišen svog eventualnog regresnog zahtjeva prema željeznici kao vozaru za iznos štete koju bi namirio svom osiguraniku. Prema tome, spornu štetu željeznica nije uopće utvrdila, a ni tužitelj je nije utvrdio bez odlaganja, kako je bio dužan prema OU br. 137. Osim toga je i na temelju Općih uvjeta generalne police za osiguranje pošiljaka u domaćem transportu bio dužan utvrditi štetu čim je za nju saznao. Kako ni iz utvrdjenja štete po "Jugoinspektu" takodjer ne slijedi nužno da bi ta šteta bila nastala u transportu, to je valjalo tužbeni zahtjev odbiti.

Pravodobnom žalbom tužitelj pobija prvostepenu presudu zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, te predlaže da se ta presuda preinači i udovolji tužbenom zahtjevu, odnosno da se ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje i odlučivanje.

Drugostepeni sud je tužbu odbio iz slijedećih razloga:

Tužitelj u žalbi ne poriče da nije dao pregledati u transportu oštećene garniture po službenicima željeznice, ali da to ne znači da šteta nije nastala u transportu i da nije dokazana. On je tek naknadno ustanovio da su garniture oštećene, tj. kad je skidao ambalažu, a da tada nije uočio oštećenja.

Navedene okolnosti u žalbi sve kada bi i stajale (tužitelj, međutim, ne spominje okolnost da mu je primatelj vratio robu zbog oštećenja), nisu od nekog odlučnog značaja za ovaj spor, jer ostaje utvrđenje suda da željeznica spornu štetu nije uopće utvrdila a da je ni tužitelj nije utvrdio bez odlaganja, pa je već time tužitelj lišen pravne mogućnosti ostvarenja odštetnog zahtjeva prema tuženome.

Stoga i pozivanje tužitelja na svjedoke predložene u žalbi ne može se uzeti u obzir, jer su ti svjedoci predloženi na neodlučne okolnosti za ovaj spor, pa se stoga njihovim preslušanjem uopće ne bi dovelo u sumnju po prvostepenom sudu utvrđene relevantne činjenice za ovu pravnu stvar.

Tužitelj u žalbi navodi da nije točno utvrdjeno u prvostepenom postupku da je roba data na pregled "Jugoinspektu" nakon nekoliko mjeseci, već odmah nakon uočavanja, ali da je zapisnik sastavljen tek u 1973. godini. Iako ni ta okolnost nije od nekog bitnog značaja, treba na taj žalbeni navod odgovoriti da je tužitelj robu prispjelu 16.VI 1972. dao pregledati 12.IX 1972. odnosno 15.V 1973, dok je izvještaj o kontroli izdan 18.V 1973. (izvještaj o kontroli br.5-20021 od 18.V 1973. "Jugoinspekta"). Dakle nije osnovana spomenuta žaliteljeva tvrdnja.

Kako nema osnova niti žalbeni **razlog** pogrešne primjene materijalnog prava, koji žalitelj pobliže niti ne obrazlaže, a u prvostepenom postupku nema ni bitnih povreda odredaba parničnog postupka za koje ovaj sud

treba paziti po službenoj dužnosti, to je trebalo žalbu tužitelja kao neosnovanu odbiti i presuditi kao u dispozitivu (čl.356. Zakona o parničnom postupku).

V.V.

PRIKAZ KNJIGA I ČASOPISA

Emilio Pallua, POMORSKO UPOREDNO PRAVO, Rijeka 1975, str.1-220.
Izdavač Viša pomorska škola Rijeka,
Žrtava fašizma 43, cijena din.100.-

Viša pomorska škola u Rijeci razveseli nas s vremena na vrijeme kojom praktičnom i vrijednom publikacijom s područja pomorskog prava. Najnovije izdanje te škole "Pomorsko uporedno pravo" predstavlja ciklus predavanja koje je znanstveni savjetnik E. Pallua održao u nastavi III stupnja na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Ova knjiga je primjer kako teoretska razmatranja i usporedna analiza stranih pravnih instituta mogu biti od koristi našoj sudskoj i poslovnoj praksi. Knjiga je podijeljena na četiri poglavlja od koje svako za sebe predstavlja zaokruženu cjelinu. Svako od poglavlja sadrži iscrpne bilješke koje upućuju na upotrebljenu literaturu i sudske presude i kad vidimo da ih ima 418 shvaćamo koliki je trud uložan u taj posao.

Već u samom uvodu pisac nas na pregledan način upoznaje s karakteristikama anglo-američkog prava i uloge koju u tom sistemu imaju sudske rješidbe u stvaranju prava. Pri tom je ukazano na ulogu organizacije sudova i razvojni proces koji je doveo do stvaranja pojedinih instituta pomorskog prava u doktrini i u judikaturi, ali različitog u SAD i Engleskoj pa se govoreći o common law-u mora uvijek imati na umu da se radi zapravo o dva srodna prava. Iako naša pomorska praksa velikim dijelom posluje upravo sa zemljama common law-a nije dosada bilo u nas pregledne studije s toga područja izuzev skripata istog pisca za III stupanj privrednog prava (Specifični instituti angloameričkog građanskog i privrednog prava.)

U poglavlju pod naslovom "Brodovi" pisac se detaljno bavi državnom pripadnošću brodova koja se